

Decentrale overheden zien mogelijkheden om SDE++ wetsvoorstel te optimaliseren

Op 8 april 2020 ontvingen IPO en VNG uw uitnodiging tot het aanleveren van een position paper. Graag maken we gezamenlijk gebruik van de mogelijkheid tot het geven van inzicht in de verwachte impact van het voorliggende wetsvoorstel. We doen deze inbreng mede namens de Unie van Waterschappen. Onze punten – die al de gestelde vragen aanstippen - worden hieronder toegelicht.

Maak voorwaarden aantrekkelijker voor grootschalige zon op dak

Wij zijn tevreden met het geven van voorrang aan zon op dak boven zon op veld. Dat wordt mogelijk gemaakt door zonnenvelden met direct eigen verbruik – zoals bij zon op dak – de voorkeur te geven boven zonnenvelden zonder direct eigen verbruik. Het hanteren van deze methodiek heeft echter wel een nadeel. Namelijk dat hierdoor grootschalige zon op dak projecten – die (veel) meer opwekken dan nodig voor eigen verbruik – door het wetsvoorstel worden ontmoedigd. Deze dienen namelijk te concurreren met reguliere zon op veld projecten, die veel goedkoper zijn en daarmee een gunstigere kosteneffectiviteit kennen. Wij zien kansen voor het installeren van zonnepanelen op middelgrote daken van corporatiewoningen, (distributie)loodsen en schuren van landbouwbedrijven. Deze daken zijn ideaal voor grootschalige zon op dak, en zouden vanwege de ruimtebesparing juist gestimuleerd moeten worden, ongeacht de mate van eigen verbruik.

Suggesties voor oplossingsrichtingen:

- Pas de voorkeurssystematiek van zonneprojecten aan, waardoor ook de grootschalige zon op dak projecten kans maken op subsidie. Deze vallen anders tussen wal en schip.
- Stel een apart financieringsinstrument op voor zon op dak, waarbij subsidie wordt verstrekt voor de onrendabele top voor het gereedmaken van de daken. Op basis van de huidige vergoedingen liggen de terugverdientijden voor grote en middelgrote daken te hoog. Daken van landbouwbedrijven, maatschappelijke organisaties, woningcorporaties en VvE's blijven ongebruikt bij een terugverdientijd boven de 10 jaar.

Borg ook kansrijkheid voor zon op dak bij huurcomplexen

Zonnepanelen op daken genieten veel draagvlak en zijn onder inwoners, het MKB en verenigingen erg populair. Onder meer vanwege de ruimtelijke inpasbaarheid. Zodoende maken wij ons zorgen dat met het voorliggende voorstel de SDE++ niet geschikt is voor huurcomplexen. De salderingsregeling was veruit de meest gebruikte regeling om sociale huurwoningen te voorzien van zonnepanelen. De effecten van de afbouw van de regeling voor de sociale huursector zijn buiten beschouwing gelaten in het onderzoek van TNO, daardoor is de toekomstige benutting van deze daken onzeker.

Suggesties voor oplossingsrichtingen:

- Voorkom dat door de aanpassing van de salderingsregeling de terugverdientijd te lang wordt. Veel mogelijkheden voor zowel de sociale huursector als voor particuliere woningeigenaren raken dan uit beeld, waardoor huurders en particulieren afhaken.
- Maak de 'Regeling verlaagd tarief' (postcoderoos) aantrekkelijker door lidmaatschap van de coöperatie na een verhuizing buiten de postcodes mogelijk te maken. Zorg er ook voor dat de installatie meetelt bij de energieprestatie van de gebouweigenaar.

Focus op grootschalige zonneweiden en wind leidt tot afnemend draagvlak voor energietransitie

Zoals verwacht loopt het subsidiepercentage voor zon- en windprojecten terug. Onze zorg is dat dit met name ten koste gaat van de kleinschalige projecten. Voor deze projecten wordt het lastiger een gunstige businesscase te maken. Onze ervaring is dat er juist voor deze kleinschalige projecten veel draagvlak bestaat onder bewoners. De 30 RES'en bevatten veel kleinschalige (lokale) projecten, waarvan nu onduidelijk is of deze nog haalbaar zijn. Dat komt het draagvlak van de energietransitie niet ten goede. Ter illustratie, regio's overwegen nu om hogere windturbines te plaatsen vanwege het lagere subsidiepercentage. Grotere windmolens zijn kosteneffectiever, maar de opties voor ruimtelijke inpassing zijn beperkter. In onze ogen zou SDE++ ook kansen moeten bieden voor kleinschalige projecten met veel lokaal draagvlak.

Suggesties voor oplossingsrichtingen:

- Creëer uitzonderingsmogelijkheden voor projecten met aantoonbaar veel lokaal draagvlak of voor projecten die met hun opbrengsten bijdragen aan fonds dat ten goede komt aan de omgeving – zoals een natuurfonds.
- Voeg het doen van een 'Maatschappelijke Kosten-Baten Analyse' (MKBA) toe aan de beoordelingssystematiek, waarmee rekening wordt gehouden met ruimtelijke beperkingen, infrastructurele aanpassingen en ruimtelijke kwaliteit.

Vergroot kansen voor innovatieve technieken

Tal van nieuwe technieken komen met het voorliggende wetsvoorstel voor het eerst in aanmerking voor subsidie. Dat is positief, maar onze verwachting is dat deze projecten niet of nauwelijks subsidie gaan ontvangen. Zon- en windprojecten kennen een veel gunstigere kosteneffectiviteit dan vernieuwende technieken, waarmee het gros van de gelden naar wind en zon zal gaan. Naar onze mening is dat te korte termijn gericht en remt dat de toepassing en opschaling van innovaties die wellicht een meer effectieve bijdrage leveren aan de verduurzaming van het energiesysteem op de langere termijn. Zo is de kosteneffectiviteit van bijvoorbeeld waterstof-opslag relatief laag, waardoor het voor dit type projecten lastig wordt om in aanmerking voor subsidie te komen.

Suggesties voor oplossingsrichtingen:

- Stel aparte categorieën in voor vernieuwende technieken, zoals bijvoorbeeld zon op gevels.
- Geef ruimte aan meer aanvullende technieken binnen de categorie aquathermie. Specifiek kan gedacht worden aan:
 - o Voeg naast effluentwater ook influentwater toe aan de regeling voor 'Thermische energie uit afvalwater' (TEA).
 - o Laat 'Thermische energie uit drinkwater' (TED) en (aquathermie-)systemen met warmte- en koude levering in aanmerking voor komen voor SDE++.
- Ontwikkel een aparte stimuleringsregeling – buiten SDE++ om – die zich specifiek richt op toepassing van vernieuwende (bewezen) technieken.

Netcapaciteit randvoorwaarde voor succes van regeling

De decentrale overheden zien de huidige en voorziene knelpunten op het gebied van netcapaciteit als een groot risico voor het slagen van de SDE++ regeling en het draagvlak. Zo bestaat het risico dat er op de korte termijn aan onvoldoende projecten subsidie wordt toegekend, vanwege het ontbreken van een door de netbeheerder afgegeven transportindicatie. Op de lange termijn bestaat het risico dat gehonoreerde projecten niet worden gerealiseerd omdat het gevraagde transportvermogen toch niet beschikbaar is. Een transportindicatie geeft immers geen garantie op beschikbaar vermogen. Ook wordt door ons gevreesd dat aan projecten waarvoor geen transportindicatie vereist is – de projecten die geen elektriciteit opwekken – eerder subsidie wordt toegekend.

Suggesties voor oplossingsrichtingen:

- Netbeheerders investeren doorlopend in netcapaciteit. Bij het afgeven van de transportindicatie worden de al vastgestelde maar nog niet gerealiseerde uitbreidingen niet meegenomen. Idealiter worden deze netuitbreidingen wel meegenomen, waardoor deze regeling voor projecten in meer netgebieden kansen biedt.
- Schep meer duidelijkheid en creëer mogelijkheden voor innovatieve oplossingen voor beperkte netcapaciteit. Hierbij denken we aan oplossingen zoals accu's en het 'aftoppen' van pieken. Dit wordt onvoldoende gestimuleerd, terwijl dit voor gebieden met veel capaciteitschaarste wel de norm gaat worden.